

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

20/4 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Напрямок підготовки

6.030303 Видавнича справа та редагування

Галузь знань 0303 Журналістика та інформація

Гуманітарний інститут

2014-2015

Олександр Жильцов
Проректор

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

галузь знань 0303 Журналістика та інформація

напрямок підготовки 6.030301 Журналістика

(освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр)

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ – 2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
«__» _____ 2011 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Гуманітарного інституту,

протокол № __ від «__» _____ 2011 р.
Секретар ученої ради _____ Н.С. Чернігівська

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

галузь знань 0303 Журналістика та інформація

напрямок підготовки 6.030301 Журналістика

(освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр)

за вимогами кредитно-модульної системи

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії та історії
педагогіки,

протокол № 1 від «30» серпня 2011 р.

завідувач кафедри _____ В.І. Бобрицька

Київ – 2011

УДК 37.01
ББК 88.4

Основи наукових досліджень. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 26 с.

Укладачі:

Терентьєва Наталя Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Рецензенти:

Касярум Надія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки вищої школи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

ББК 74.58я73
© КУБГ, 2011 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Логіка і методи проведення наукового дослідження . . . . .</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль II. Особливості проведення студентського наукового дослідження у вищій школі. . . . .</i>	<i>9</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи наукових досліджень».	10
V. Плани семінарських занять.	11
VI. Завдання для самостійної роботи.	13
Карта самостійної роботи студента.	15
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	16
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	18
IX. Методи навчання.	22
X. Методичне забезпечення курсу.	22
XI. Питання для самоперевірки.	23
XII. Рекомендована література	
Основна.	24
Додаткова.	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи наукових досліджень» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напряму підготовки «Журналістика» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи наукових досліджень», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Основи наукових досліджень» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації**, зокрема: опанування системою знань про типи досліджень, логіку, основні елементи, етапи, методи наукових та науково-педагогічних досліджень.

Мета вивчення курсу: розкрити закономірності проведення наукових та науково-педагогічних досліджень, методика проведення, аналізу та обробки результатів, сформувати у студентів цілісну систему знань про науково-дослідну роботу.

Завдання курсу:

- сформувати в студентів цілісну систему знань про наукові дослідження, особливості їх проведення;
- забезпечити оволодіння студентами основами методології та методики наукового педагогічного дослідження;
- надати уявлення про різноманіття методів організації та проведення наукових та науково-педагогічних досліджень;
- забезпечити оволодіння майбутніми учителями вміннями здійснювати науково-пошукову діяльність, розвивати свій творчий потенціал;
- розкрити специфічні ознаки, притаманні проведенню наукових досліджень у вищій школі;
- формувати у майбутніх педагогів цілісну наукову картину світу, професійний педагогічний світогляд.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: логіка та методи наукового дослідження. Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема підготовка наукової статті, складання тез, анотацій до наукової статті, підготовка схеми курсового дослідження.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають умінь та навички:**

1. Обирати (пропонувати, формулювати) тему наукового (науково-педагогічного) дослідження.

2. Формулювати об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу дослідження.
3. Підбрати комплекс оптимальних методів для здійснення дослідження.
4. Користуватися методами соціометрії, математичного аналізу для обробки результатів дослідження.
5. Здійснювати науково-педагогічне дослідження (у вигляді курсової роботи).
6. Опрацьовувати наукову літературу про методи науково-педагогічних досліджень та здійснювати дослідження серед своїх колег-студентів із використанням окремих методів наукових досліджень: анкетування, тестування, вивчення продуктів діяльності.

7. Готувати наукові повідомлення, писати наукові статті.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., з них: 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 4 год. – модульний контроль, 36 год. – самостійна робота, 36 год. – семестровий контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: логіка та методи наукового дослідження, основні етапи науково-педагогічного дослідження, його особливості.

Курс: підготовка (бакалаврів)	Напрямок, галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредит</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p><i>Напрямок підготовки</i> 6.030303 Видавнича справа та редагування</p> <p><i>Галузь знань</i> 0303 Журналістика та інформація</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>бакалавр</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 3</p> <p>Аудиторні заняття: <i>32 годин</i>, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>12 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>36 годин</i></p> <p>Підсумковий контроль: <i>36 годин</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Індивід. робота	Самост.робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I								
ЛОГІКА І МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ								
1.	Вступ. Загальна характеристика наукових досліджень	16	7	4	2	1	8	1
2.	Методи наукових досліджень	18	9	4	4	1	8	1
<i>Разом</i>		34	16	8	6	2	16	2
Змістовий модуль II.								
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ								
3.	Наукова робота студентів. Підготовка курсової роботи	20	9	4	4	1	10	1
4.	Особливості написання наукових статей та тез	18	7	4	2	1	10	1
<i>Разом</i>		36	16	8	6	2	20	2
<i>Семестровий контроль (екзамен)</i>		36						
<i>Разом за навчальним планом</i>		108	32	16	12	4	36	4

ІІІ. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лекція 1. ВСТУП. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (2 год.)

Вступ. Наукові дослідження: суть, особливості. Фундаментальні і прикладні наукові дослідження. Характерні риси та критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до результатів наукових досліджень. Стратегія оновлення освіти. Типи досліджень. Характеристика психолого-педагогічних досліджень. Теоретичні основи та проблематика сучасних психолого-педагогічних досліджень. Дослідницькі проблеми. Джерела та умови дослідницьких пошуків.

Основні поняття теми: наукові дослідження, фундаментальні дослідження, неоднозначність протікання дослідження, неповторність, об'єктивні висновки, суспільна активність, достовірність, наукова об'єктивність, доступність висновків, наукові дослідження, психолого-педагогічні дослідження, методологічні проблеми, теоретичні проблеми, прикладні проблеми.

Семінар 1. Логіка та методологія наукового дослідження (2 год.).

Тема 2. МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (6 год.)

Методологія: суть, рівні. Компоненти методологічних рівнів.

Принципи досліджень. Логічна структура досліджень. Основні елементи дослідження. Етапи дослідження. Аналіз і оформлення результатів дослідження. Методи організації досліджень. Методи наукових досліджень: методи вивчення науково-теоретичних джерел; методи вивчення педагогічного процесу в природних умовах; методи вивчення педагогічного процесу в спеціально змінених умовах; теоретичні методи дослідження; методи обробки результатів дослідження. Вимір в педагогіці, вимірні шкали.

Основні поняття теми: методологія, методологічні основи, проблема дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, мета дослідження, гіпотеза дослідження, завдання дослідження, наукові дослідження, психолого-педагогічні дослідження, методологічні проблеми, теоретичні проблеми, прикладні проблеми.

Семінар 2. Методи наукових досліджень (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 3. НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ. ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ (4 год.)

Наукова робота студентів – важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою. Системність в організації науково-дослідницької роботи студентів. Форми і види, методи організації науково-дослідницької роботи студентів. Загальна характеристика курсової роботи. Керівництво курсовою роботою. Вимоги до

змісту та оформлення. Підготовка до захисту і захист курсової роботи. Особливості оцінювання.

Основні поняття теми: аудиторна робота, індивідуальна робота, науково-дослідницька робота, наукова проблемна група, науково-практична конференція, науковий пошук, курсова робота, кваліфікаційна робота, дипломна робота, магістерська робота.

Семінар 3-4. Особливості підготовки курсової роботи (4 год.).

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ТА ТЕЗ (4 год.)

Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей, до фахових видань, затверджених переліками ВАК України.

Основні поняття теми: фахові видання, Вища атестаційна комісія України, постановка проблеми, курсова робота, етапи виконання, понятійно-категоріальний апарат, рецензування, актуальність теми, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, організація та проведення дослідження, теоретичне та практичне значення, структура.

Семінар 5-6. Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей (4 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи наукових досліджень»

Разом: 108 год.: лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 36 год., семестровий контроль – 36 год.

Тиждень				
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Логіка і методика проведення наукових досліджень		Особливості проведення студентського наукового дослідження у вищій школі	
Кількість балів за модуль	61 бал		83 бали	
Лекції	2 год. (1 бал)	6 год. (3 бали)	4 год. (2 бал)	4 год. (2 бал)
Семінари	2 год. (11 балів)	2 год. (11 бали)	4 год. (22 бали)	4 год. (22 бал)
Дати декцій				
Теми лекцій	Вступ. Загальна характеристика наукових досліджень	Методи наукових досліджень	Наукова робота студентів Підготовка курсової роботи	Особливості написання наукових статей та тез
Дати семінарів				
Теми семінарських занять	Логіка та методологія наукового дослідження	Методи наукових досліджень	Особливості підготовки курсової роботи	Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
ІНДЗ	30 балів			
Поточний контроль	Модульний контроль 1 (25 балів)		Модульний контроль 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)			

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семінар 1

Тема: Логіка наукових досліджень (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальна характеристика наукових досліджень, їх типи .

2. Логічна структура наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження.

II. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1, 3-12, 16]

Додаткова: [2] [3] [4] [7] [8]

Семінар 2

Тема: Методи наукових досліджень (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Методи вивчення науково-теоретичних джерел: конспектування, реферування, анотування, цитування та ін.

2. Методи вивчення досліджуваного процесу в природних умовах: спостереження, бесіда, анкетування, тестування, інтерв'ювання та ін.

3. Методи вивчення досліджуваного процесу в спеціально змінених умовах: педагогічний експеримент, метод перевірки достовірності результатів дослідження.

4. Теоретичні методи: порівняльно-історичний аналіз, індукція, дедукція, моделювання та ін.

5. Методи обробки результатів дослідження: методи якісного аналізу, методи кількісного аналізу.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1, 3-12, 16]

Додаткова: [2] [3] [4] [7] [8]

Змістовий модуль II

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Семінар 3-4

**Тема: Організація наукової роботи студентів у вищих навчальних
закладах. Особливості підготовки курсової роботи (4 год.)**

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Характеристика курсової роботи.
  2. Вимоги до змісту та оформлення курсової роботи.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.
III. Підсумковий модульний контроль.

Рекомендована література

Основна: [2] [3] [16]

Додаткова: [2] [3]

Семінар 5-6

Тема: Вимоги до написання тез наукових конференцій та статей (4год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми і види організації науково-дослідницької роботи студентів
2. Характеристика тез наукових конференцій та статей.
3. Вимоги до місту та оформлення тез наукових конференцій та статей.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Навчальна дискусія.

Рекомендована література

Основна: [1] [5] [7] [8]

Додаткова: [3-6]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

ЛОГІКА ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Вступ. Загальна характеристика наукового дослідження

1. Підготуйте такі теоретичні питання: Наукового дослідження. Види наукових досліджень. Характерні риси наукового дослідження. Критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до результатів наукового дослідження. Типи досліджень. Загальна характеристика психолого-педагогічних досліджень. Теоретичні основи та проблематика сучасних психолого-педагогічних. Методологічні, теоретичні та прикладні проблеми досліджень.

2. Виокремить та проаналізуйте спільні та відмінні риси між психолого-педагогічними та дослідженнями у журналістиці (порівняльна таблиця).

3. Складіть перелік наукових установ України та світу, які розробляють проблеми відповідно до вашого напрямку підготовки.

4. На основі аналізу тематики авторефератів дисертацій та публікацій у фахових виданнях складіть перелік (не менше 10) актуальних наукових проблем сьогодення.

5. Проаналізуйте наукове дослідження відповідно до напряму підготовки на дотримання таких вимог: сучасність та актуальність обраної теми, наукова новизна, теоретична і практична значущість, наукова об'єктивність та достовірність, доступність висновків і рекомендацій для використання їх в практичній діяльності та для подальших наукових досліджень.

Тема 2. Методологія як наука.

Методи наукових досліджень (теоретичні та емпіричні)

1. Підготуйте такі теоретичні питання: методологія: суть, ознаки. Рівні методології, компоненти методологічних рівнів. Принципи науково-педагогічного. Логічна структура наукового дослідження, основні етапи. Методи організації досліджень. Методи вивчення науково-теоретичних джерел: конспектування, реферування, анотування, цитування та ін. Методи вивчення педагогічного процесу в природних умовах: спостереження, бесіда, анкетування, тестування, інтерв'ювання та ін. Методи вивчення педагогічного процесу в спеціально змінених умовах: педагогічний експеримент, метод перевірки достовірності результатів дослідження. Теоретичні методи: порівняльно-історичний аналіз, індукція, дедукція, моделювання та ін. Методи обробки результатів дослідження: методи якісного аналізу, методи кількісного аналізу. Методологія філологічних досліджень. Специфіка методів.

2. Здійсніть критичний аналіз відбору (наукове обґрунтування, відповідність темі, меті, завданням, сучасному рівню розвитку методології, вимогам та принципам тощо) методів дослідження у роботах сучасних науковців (відповідно фаху).

3. Оберіть тему наукового дослідження, окресліть етапи та елементи. Тематика може бути як психолого-педагогічного, так і фахового напрямку. До обраної тематики дослідження доберіть методи дослідження. Обґрунтуйте вибір кожного методу.

Змістовий модуль II.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 3. Підготовка курсової роботи

1. Згідно з вимогами, підготуйте Вступ до курсової роботи з обраної чи запропонованої теми.

Тема 4. Особливості написання наукових статей та тез

1. Складіть перелік студентських, всеукраїнських, міжнародних конференцій (відповідно до фаху), окресліть їх проблематику, тематику секційних засідань, термін проведення, умови участі.

2. Підготуйте анотації на наукові статті (не менше 5-ти).

3. Проаналізуйте відповідність змісту та структури наукових статей та тез вимогам ВАК України.

4. Складіть список наукових джерел з теми курсової роботи.

5. Згідно з вимогами підготуйте Вступ до курсової роботи з обраної чи запропонованої теми.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (семестр)
Змістовий модуль I ЛОГІКА І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
Тема 1. Загальна характеристика наукових досліджень	Семінарське заняття, ПМК	5	I
Тема 2. Методологія педагогіки Методи наукових досліджень	Семінарське заняття, ПМК	5	I
Змістовий модуль II. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ			
Тема 3. Наукова робота студентів. Підготовка курсової роботи	Семінарське заняття, ПМК	5	I
Тема 4. Особливості написання наукових статей та тез	Семінарське заняття, ПМК	5	I
<i>Разом: 36 год.</i>		<i>Разом: 20 балів</i>	

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконанням студентом ІНДЗ.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Основи наукових досліджень» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ розробка наукового апарату дослідження – 30 балів.

Індивідуальна науково-дослідна робота

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ (тема дослідження, обґрунтування актуальності, об'єкт та предмет дослідження, його мета та завдання, гіпотеза дослідження, методи дослідження), основна частина (аналіз літератури з даної проблеми – 8 – 10 друк. сторінок А-4), список літературних джерел з теми дослідження (не менше 30 джерел).

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження	7 балів
2.	Коректне визначення методів дослідження	5 бали
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	7 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 бали
5.	Підбір джерельної бази	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3 бали
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	19-24	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0 - 10	Незадовільно

Індивідуальна науково-дослідна робота

Альтернативний варіант

Підготувати матеріали до збірки студентських праць «Наукові студії студентів – гринченківців».

Статті подаються за рубриками:

- Психолого-педагогічні пошуки;
- Методична лабораторія;
- Мовознавчі студії;
- Літературознавчі студії;
- Історичні розвідки;
- Економічні розвідки;
- Студентські конференції;
- Поетичні студії.

Структура статті повинна відповідати таким вимогам:

- Стаття має містити такі структурні елементи:
  - постановку й обґрунтування актуальності проблеми;
  - аналіз наукових досліджень, на які спирається автор;
  - виокремлення аспектів проблеми, які ще недостатньо вивчені;
  - постановка мети та завдань статті;
  - виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів;
  - висновки, рекомендації, перспективи подальших досліджень;
  - список джерел.
- Порядок розміщення матеріалу:
  - назва – великими літерами посередині;
  - у правому верхньому куті під назвою вказати прізвище та ім'я автора;
  - групу, курс і назву структурного підрозділу КУ імені Бориса Грінченка;
  - вчене звання, науковий ступінь і посаду наукового керівника.
- Мова рукопису – українська.
- Орієнтовний обсяг матеріалів – 6 – 7 сторінок.
- Рукопис подається у електронному та роздрукованому вигляді (підписаний автором та науковим керівником).
- Текст набирається гарнітурою Times New Roman 14 пунктів, міжрядковий інтервал – 1,5, верхній і нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм. Сторінки нумеруються у нижньому правому куті.

Статті відбираються до друку на конкурсній основі.

Тематика наукових публікацій з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» обирається студентами самостійно.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень».

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Основи наукових досліджень» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій та семінарів	8 + 6

2.	Відповіді на семінарських заняттях	60
3.	Самостійна робота	20
4.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
5.	Модульний контроль	50
Підсумковий рейтинговий бал		174
	Екзамен	40

Коефіцієнт перерахунку: $174 : 60 = 2,9$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

У таблиці 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам під час вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються студентам

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ (лекції, семінари, самостійна робота)				ІНДЗ	Самостійна робота	Модульний контроль	Екзамен
ЗМ 1		ЗМ 2					
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4				
17	20	29	29	30	20	50	40

Разом: 174 балів

Коефіцієнт розрахунку: $174 : 60 = 2,9$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- тестові і контрольних завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

ХІ. НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Суть наукового дослідження, особливості, характерні риси.
2. Критерії ефективності, вимоги до результатів наукових досліджень.
3. Фундаментальні і прикладні наукові дослідження: загальна характеристика.
4. Стратегія оновлення освіти.
5. Психолого-педагогічні дослідження: характеристика, особливості, умови проведення.
6. Комплексний характер дослідження педагогічних явищ.
7. Етапи та основні елементи науково-педагогічного дослідження.
8. Теоретичні основи та проблематики сучасних психолого-педагогічних досліджень.
9. Методологія педагогіки: суть, рівні. Компоненти методологічних рівнів.
10. Аналіз і оформлення результатів дослідження.
11. Методи організації дослідження.
12. Методи наукових досліджень. Класифікація. Характеристика методів.

13. Яке місце посідає науково-дослідницька робота в системі професійної підготовки?
14. Форми та види організації науково-дослідницької роботи студентів.
15. Методи науково-дослідницької роботи.
16. Суть тестових методів дослідження.
17. Особливості написання наукових статей та тез.
18. Вимоги до написання курсових, кваліфікаційних, дипломних, магістерських робіт.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Введение в научное исследование по педагогике: учебн. пособие для студентов пед. ин-тов / [Бабанский Ю.К., Журавлев В.И., Розов В.К. и др]; под ред. В.И. Журавлева. – М.: Просвещение, 1988. – 230 с.
2. *Воловик П.М.* Педагогічна технологія оцінювання ефективності нових методів навчання та виховання за допомогою непараметричних критеріїв / Павло Воловик // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 2. – С. 8–20.
3. *Гончаренко С.У.* Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – К.; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
4. *Давыдов В.П.* Методология и методика психолого-педагогического исследования: учеб. пособие / Давыдов В.П., Образцов П.И., Уман А.И. – М.: Логос, 2006. – 128 с.
5. *Загвязинский В.И., Атаханов Р.* Методология и методы психолого-педагогического исследования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 208 с.
6. *Кузьмина Н.В.* Методы исследования педагогической деятельности / Нина Васильевна Кузьмина. – Л.: Педагогика, 1970. – 114 с.
7. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи. – К., 2005.
8. *Мартиненко С.М., Москаленко А.М.* Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін. Навчально-методичний посібник. – К., 2007.
9. Педагогика высшей школы. Учебно-методическое пособие. – Казань: Изд-во Казанского университета, 1985. – 191 с.
10. *Скалкова Я. и коллектив.* Методология и методы педагогического исследования: пер. с чешск. – М.: Педагогика, 1989. – (Зарубежная школа и педагогика). – 224 с.
11. *Скаткин М.Н.* Методология и методика педагогических исследований: (В помощь начинающему исследователю). – М.: Педагогика, 1986. – 152 с.
12. *Сисоєва С.О.* Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [навч.-метод. посіб] / С.О. Сисоєва, Т.Є. Кристопчук. – Луцьк: ВАТ „Волинська обласна друкарня”, 2009. – 460 с.
13. *Філіпенко А.С.* Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 208 с.
14. *Фіцула М.М.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006.
15. *Фіцула М.М.* Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: «Академія», 2001. – 528 с.
16. *Цехмістрова Г.С.* Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Галина Степанівна Цехмістрова. – Київ: Слово, 2004. – 240 с.

Додаткова:

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. Підручник. – К.: Либідь, 1998. – 558 с.
2. *Белухин Д.А.* Становление профессионала и рождение профессионализма. Учебное пособие. – М., 2006. – 128 с.

3. *Бобрицька В.І.* Професійна підготовка майбутнього вчителя в реаліях процесу реформування вищої освіти // *Наук. записки: НПУ ім. М.П. Драгоманова.* – 2005. – № 59. – С. 14-24.
4. *Бобрицька В.І.* Технологія формування інноваційного освітнього середовища у вищому педагогічному навчальному закладі // *Вища освіта України.* – Додаток 3 (т.7). – 2007 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: моніторинг якості освіти». – К.: «Гнозис», 2007. – С. 194-201.
5. *Болонська декларація* // www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
6. *Герасимов И.Г.* Структура научного исследования: филос. анализ познавательной деятельности в науке). – М.: Мысль, 1985. – 215 с.
7. *Загальні відомості про вищу освіту в Україні* // www.mon.gov.ua/education/higher/higher
8. *Радько М.М. та ін.* Науково-дослідна робота у фізичній культурі і спорті (підручник). – Чернівці, 2004. – 156 с.
9. *Теоретичні основи педагогіки: Курс лекцій. Підручник для студентів / Під ред. Вишневського О.* – Дрогобич: Відродження, 2001. – 268 с.

Робоча програма навчального курсу
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Укладачі: *Терентьєва Наталія Олександрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Основи наукових досліджень. Програма навчальної дисципліни / Укладач: Н.О. Терентьєва. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 20 с.